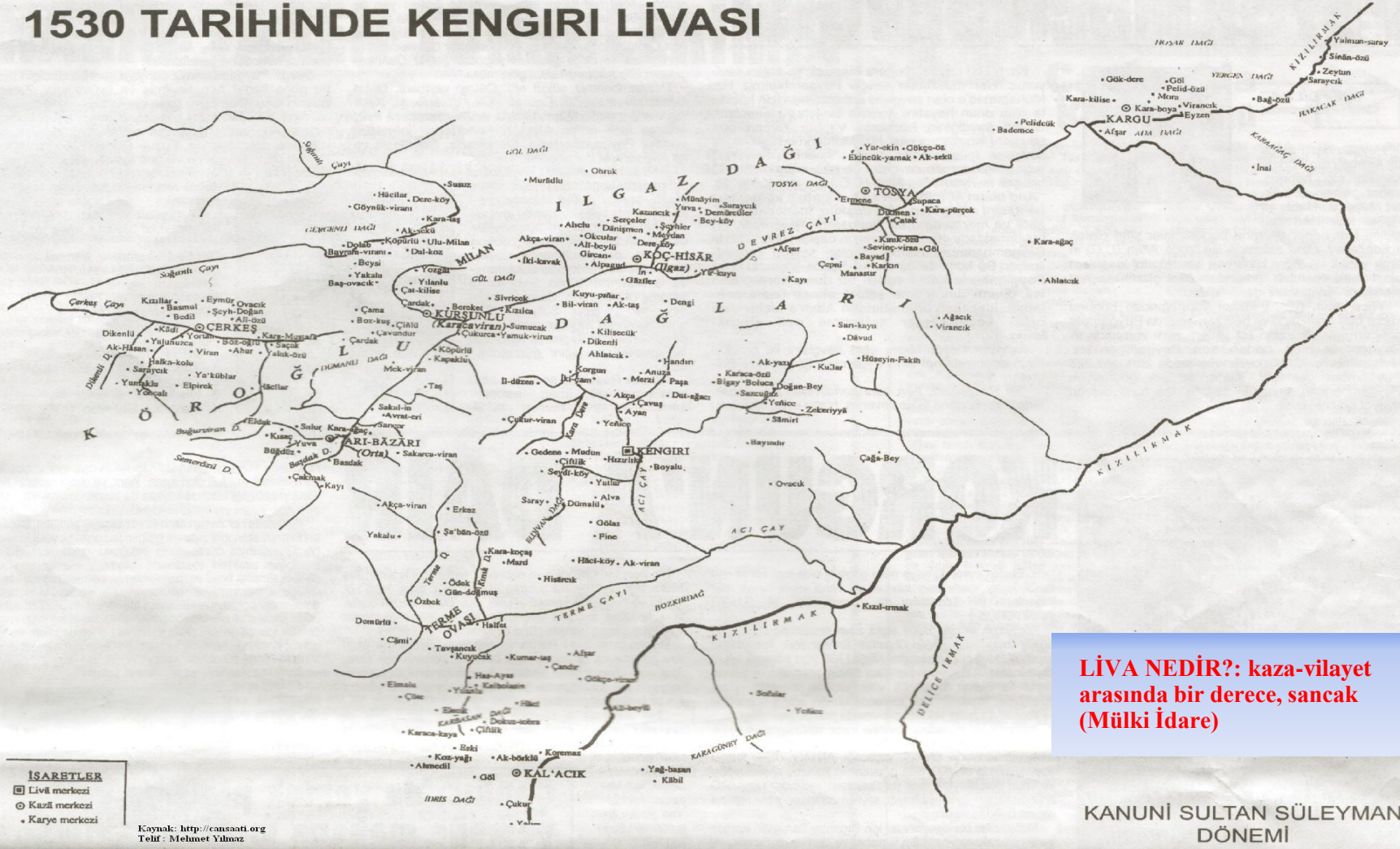

İLİMİZİN ADI: KENGİRİ-ÇANGIRI-ÇENGİRİ-GANGRA-ÇANKIRI

1530 TARİHİNDE KENGİRİ LİVASI

LİVA NEDİR?: kaza-vilayet arasında bir derece, sancak (Mülki İdare)

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN DÖNEMİ

Kaynak: <http://cansaati.org>
Telif: Mehmet Yılmaz

KENGİRİ-ÇANGIRI-ÇENGİRİ-GANGRA-ÇANKIRI

** Çankırı'nın Tarihçesi: Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan aynı adlı ilin merkezidir. Çankırı'nın adı, Batılı kimi gezginler tarafından "Çangırı" ya da "Çengiri" biçiminde yazılmıştır. Kent eski Gangra adlı kentin yerinde kurulmuştur. Önceleri Paphlagonia'ya bağlıydı. Sonra Pontus devletine, ardından da Galatia'ya bağlandı. Galatia hükümdarı Deiotarus, Gangra'yı merkez yaptı. M.Ö. 25'te Roma imparatorluğunun topraklarına katılan yöre, Bizanslılar zamanında bir ara sürgün yeri idi. Kimi kaynaklarda anılan Germanikopolis kentinin Gangra olduğu sanılıyor. Emeviler zamanında İslam orduları birkaç kez saldırdıysa da bu kaleyi ele geçiremediler.

Çankırı ve çevresi, 1071 Malazgirt zaferinden sonra Danişmendoğullarınca ele geçirildi.

Selçukluların Malatya'da tutsak edilip Niksar kalesine kapattıkları Antakya hükümdarı Bohemond'u kurtarmak için 1101'de İstanbul'dan yola çıkan Raymond de Toulouse komutasındaki Haçlı Ordusu Ankara'yı aldıktan sonra Çankırı'ya yöneldiyse de kaleye giremediler. Amasya yakınlarında Selçuklu ordusuyla karşı karşıya gelen Haçlı Ordusu, bozguna uğradı. 1134'te Bizans İmparatoru Ioannes Komnenos şiddetli çarpışmalardan sonra kaleyi ele geçirebildiyse de, o döndükten sonra Danişmendliler kenti geri aldılar. Daha sonra yöreye Selçuklular egemen oldular. I. Murad zamanında Çankırı ve çevresi Osmanlı topraklarına katıldı. Timur, 1402'de Çankırı'yı eski sahiplerine verdiyse de, 1439'da I. Mehmet geri aldı.

Osmanlı döneminde yönetim bakımından anadolu eyaletine bağlı bir Livanın merkezi olan Çankırı, Cumhuriyetin ilanından önce Kastamonu vilayetine bağlı bir sancağın merkezi idi. Kurtuluş Savaşı sırasında İnebolu üzerinden İstanbul'dan Ankara'ya yapılan malzeme ve insan naklinde Çankırı önemli bir aracı merkez rolünü oynamıştır. Cumhuriyet döneminde il merkezi haline getirilmiştir.

19. yüzyılın sonunda yaklaşık 16 bin olduğu tahmin edilen nüfusunu, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında 10 binin altına düştüğü görüldü. (1927'de 8.847). Ancak 1940'da 10 bini yeniden aşabilen (10.235) nüfus 1970'te 25 bini geçti (26.124). 1990'da da 45.496'ya ulaştı.

(Kengiri) kelimesinin (Çankırı) suretinde yazılması 11/ 4/ 1341 (1925 Miladi) tarihinde Çankırı Milletvekili A.Talat ONAY'ın öncülüğünde TBMM'ye verilen bir teklifle değiştirilmiştir.

İlin merkezi olan Çankırı kenti, Kızılırmak'ın kolları Acıçay ile Tatlıçay'ın birleştiği yerde kurulmuştur. Deniz yüzeyinden 700-800 m. yüksekliktedir. Çankırı çok eskiden bir kale kentiydi. Kent, sonraları sırtını kaleye dayayarak, güneye doğru yayıldı. Günümüzde, Tatlıçay'ın her iki yakasına serpilmiş durumdadır. Kalenin eteklerindeki mahalleler, kentin çekirdeğini oluşturur. Bu mahalleler dar sokaklıdır. Kentin yeni kesimleri ise, daha modern görünüşlüdür.

Türkiye Nüfus Artış Hızında Çankırı Rekor Kırdı

http://www.cankiripostasi.com/haber_detay.asp?id=4654

TÜİK verilerine göre 2012 yılı Çankırı için bir milat niteliği taşıyan rakamlarla geldi. Çankırı'ya yapılan sanayi yatırımları göç olgusunu tamamen tersine çevirdi. Çankırı Türkiye'de 2012'de nüfusu en çok artan il oldu. Metropol kentlere göç eden Çankırı ilk kez göç veren il konumundan göç alan il konumuna yükseldi.

Türkiye nüfusu 903.115 kişi artarak 74.724.269'dan 75.627.384 kişiye, Çankırı ili nüfusu ise 7.195 kişi artarak 177.211'den 184.406 kişiye çıktı. Nüfus bakımından Türkiye'de 81 il içerisinde 75. sırada yer alan ilimizde Türkiye'de nüfus artış hızı binde 12.0 iken Çankırı'da bu oran binde 39.8 olup, 2012 yılında Çankırı ili nüfus artış hızı bakımından Türkiye'de 1.sırada yer aldı. Çankırı il merkez nüfusu 2011 yılında 72.473 iken, 2012 yılında 1.719 kişi artarak 74.192'ye yükseldi.

Beş İlçe Göçtü

Çankırı ilinde toplam 12 ilçenin (il merkezi dahil) 7'sinin ilçe merkezinde nüfus artarken 5 ilçe merkezinde (Orta, Ilgaz, Eldivan, Yapraklı, Kızılırmak) nüfus azaldı.

İlçe merkezinde en fazla artış Çankırı Merkez (1.719 kişi), Şabanözü (330 kişi) ve Kurşunlu (301 kişi) ilçe merkezlerinde yaşanırken, en fazla azalış Ilgaz (145 kişi), Orta (95 kişi) ve Eldivan (64 kişi) ilçe merkezinde gerçekleşti.

İlçenin toplam nüfusu bakımından 12 ilçenin 9'unda nüfus artışı olurken 3 ilçede (Korgun, Eldivan, Kızılırmak) ise azalma oldu.

Nüfusu En Çok Artan İlçe Kurşunlu Oldu

İlçe toplam nüfusu bakımından en fazla artış Kurşunlu (3.194 kişi) ilçesinde oldu.Orta (1692 kişi) ve Merkez ilçe (1.304 kişi), en fazla azalış Kızılırmak (179 kişi), Eldivan (169 kişi) ve Korgun (55 kişi) ilçelerinde meydana geldi.

Çankırı nüfusunun % 62,6'sı il/ilçe merkezlerinde, % 37,4'ü belde ve köylerde yaşamakta iken Türkiye'de şehir nüfusu oranı % 77,3 ve köy nüfusu oranı % 22,7'dir.

Çankırı nüfusunun % 50,1'ini erkekler, % 49,9'unu ise kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye nüfusunun % 50,2'sini erkekler, % 49,8'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

2012 yılında Çankırı'da kilometrekareye 25 kişi düşerken (74.sırada) , Türkiye'de 98 kişi düşmektedir.

MEVCUT BELEDİYE BAŞKANLIKLARI:

1-Çankırı, 2-Atkaracalar, 3-Bayramören, 4-Çardaklı, 5-Çavundur, 6-Çerkeş, 7-Dodurga, 8-Dumanlı, 9-Eldivan, 10-Elmalık, 11-Hacımuslu, 12-Ilgaz, 13-İkizören, 14-Kalfat, 15-Kızılırmak, 16-Korgun, 17-Kurşunlu, 18-Orta, 19-Özlu, 20-Saçak, 21-Sivricek, 22-Şabanözü, 23-Taşkaracalar, 24-Ünür, 25-Yapraklı, 26-Yaylakent, 27-Yeşildumlupınar, 28-Yukarıöz, 29-Yüklü.

KAPATILACAK BELEDİYE BAŞKANLIKLARI (*):

1-Yeşildumlupınar, 2-Çavundur, 3-Dumanlı, 4-Hacımuslu, 5-Sivricek, 6-Taşkaracalar, 7-Ünür, 8-Dodurga, 9-Elmalık, 10-Kalfat, 11-Özlu, 12-Yaylakent, 13-Gümerdiğın, 14-Gürpınar, 15-İkizören, 16-Yukarıöz, 17-Yüklü.

(*) (6.12.2012 Tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olan 6360 Sayılı Kanunun (On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) Geçici 2. Maddesi ve Kanunun eki olan 27 Sayılı Listeye göre; nüfusu 2.000'in altında olduğu için tüzel kişilikleri ilk mahalli idareler genel seçiminden geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüştürülmesi gereken Çankırı İl sınırları içerisindeki Belediye Başkanlıkları)

KAPANMIŞ OLAN BELEDİYE BAŞKANLIKLARI(*): 1-Gümerdiğın, 2-Gürpınar

(*) Çankırı Valiliğinden (İl Mahalli İdareler Müdürlüğü) intikal eden 21.8.2013 tarih ve 4494 sayılı yazı.

KALICI OLAN BELEDİYE BAŞKANLIKLARI:

1-Çankırı, 2-Atkaracalar, 3-Bayramören, 4-Çardaklı, 5-Çerkeş, 6-Eldivan, 7-Ilgaz, 8-Kızılırmak, 9-Korgun, 10-Kurşunlu, 11-Orta, 12-Saçak, 13-Şabanözü, 14-Yapraklı,

ÇANKIRI İL HARİTASI

